

Силабус освітнього компонента Програма практики

Педагогічна практика

Шифр та назва спеціальності
053 – Психологія

Освітньо-наукова програма
Психологія

Рівень освіти
Доктор філософії

Семестр
5

Інститут
ННІ Соціально гуманітарних технологій

Кафедра
Педагогіки і психології управління соціальними системами ім.акад.І.А.Зязюна

Тип дисципліни
Обов'язкова. Практична підготовка

Мова викладання
Українська

Розробники

Прізвище Ім'я По батькові

Підбуцька Ніна Вікторівна,
Nina.Pidbutska@khpі.edu.ua

Доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна НТУ «ХПІ». Автор понад 300 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Методологічні основи психологічних досліджень», «Психологія професіоналізму майбутнього фахівця», «Вікова психологія», «Конфліктологія» та ін. Досвід роботи – 20 років. Детальніше про викладача на сайті кафедри <http://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/>

Загальна інформація

Анотація

Педагогічна практика спрямована на формування системи загальних і спеціальних компетентностей майбутніми докторами філософії для здійснення інноваційної педагогічної діяльності у закладах вищої освіти у галузі психології. Зокрема, здійснення організації та проведення навчальної, навчально-методичної, наукової, організаційно-методичної роботи, що передбачає аналіз сучасного стану та перспектив розвитку сфери психологічної освіти, створення та впровадження нового змісту освіти та новітніх методик викладання психологічних дисциплін із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, розв'язувати комплексні складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру з урахуванням сучасних умов її наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення.

Мета та завдання

Метою педагогічної практики є оволодіння аспірантами основами організації педагогічної та методичної діяльності у вищій школі.

Задачами практики є: вивчення основ педагогічної роботи у вищій школі; отримання досвіду викладання дисциплін у вищій школі; формування у докторів філософії уявлень про наукову-педагогічну діяльність викладача в вищій школі; вивчення методів та нових технологій педагогічної діяльності.

У результаті педагогічної практики доктор філософії повинен знати: правові та нормативні основи функціонування системи освіти; основні нормативні документи вищої освіти (освітня програма, навчальний план, силабус тощо) та їх роль в організації освітнього процесу; сучасні досягнення та тенденції розвитку наукового, навчально-методичного напрямку відповідної кафедри; основи навчально-методичної роботи у вищій школі; основи педагогічної культури та майстерності, сучасні педагогічні технології; заходи контролю та оцінювання знань студентів.

Вміти: виконувати методичну роботу з планування та організації освітнього процесу; формувати загальну стратегію вивчення студентами освітнього компоненту; конкретизувати мету вивчення будь-якого фрагмента навчально-методичного матеріалу дисципліни відповідно до профілю спеціальності; планувати лекційні та практичні заняття, складати тести; активувати діяльність здобувачів до навчання та практичної зацікавленості у відповідній спеціальності; реалізовувати систему контролю та оцінювання знань здобувачів, їх ступінь освоєння навчального матеріалу; аналізувати труднощі, що виникають під час педагогічної діяльності, їх рішення та попередження.

Формат занять

Самостійна робота, індивідуальне завдання, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК6. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності.

Результати навчання

РН2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці.

РН5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність.

РН10. Організувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін

Обсяг освітнього компонента

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредитів ECTS): самостійна робота 90 годин..

Тривалість практики

Тривалість практики – 10 тижнів.

Передумови освітнього компонента (пререквізити)

«Світоглядні та соціокультурні основи науково-технічної діяльності», «Представлення наукових результатів», «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі», «Інформаційно-комунікаційні технології для наукового пошуку у психології», «Методологічні основи психологічних досліджень», «Психологія професіоналізму майбутнього фахівця», «Психологія розвитку людини», «Психологічні засади та логіка професійної діяльності».

Особливості освітнього компонента, методи та технології навчання

Методами навчання є: пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод; репродуктивний метод (метод відтворення); метод проблемного викладу; частково-пошуковий (евристичний) метод; дослідницький метод; дискусійний метод; метод моделювання, інформаційно-комунікаційні технології, мультимедійні технології, використання системи Microsoft Teams.

Керівництво педагогічною практикою здійснюють науково-педагогічні працівники кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад. І.А.Зязюна НТУ «ХПІ» або науково-педагогічні працівники кафедр інших ЗВО України, з якими підписані договори про співпрацю та проходження педагогічної практики та які активно займаються науково-педагогічною діяльністю.

Основним осередком педагогічної практики є кафедра педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад. І.А.Зязюна НТУ «ХПІ», а також на основі підписаних договорів про академічну співпрацю з ЗВО України та проходження практик, які проводять науково-педагогічні-дослідні роботи чи здійснюють розробки, мають наукові здобутки у сфері наукової проблематики. Здобувачі можуть самостійно або з дозволу випускової кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад. І.А.Зязюна можуть обирати для себе місце проходження педагогічної практики, якщо для збору необхідного матеріалу з обраного наукового напрямку досліджень доктора філософії зазначена база педагогічної практики безпосередньо слугуватиме об'єктом дослідження.

Здобувачі під час проходження педагогічної практики зобов'язані:

- до початку практики одержати в керівника практики від Університету консультації, навчальні матеріали, індивідуальне завдання та консультації щодо оформлення потрібних документів;
- своєчасно приступити до педагогічної практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені силабусом практики;
- відповідати за виконану роботу та її результати, бути прикладом свідомого і сумлінного ставлення до праці;
- виконувати норми академічної доброчесності;
- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік із практики

Підсумками педагогічної практики є: «

- звіт про проходження педагогічної, що оформлений відповідно до «Положень про педагогічну практику аспірантів» <https://drive.google.com/file/d/1E9egKbyZjmEjEwRS0OHkajFm0UNIs-l/view>;
- наукові досягнення доктора філософії, що пройшли апробацію (тези, участь у круглих столах, фахові статті тощо).

Педагогічна практика передбачає такі види робіт:

1. Проведення навчальних занять

Аспірант планує, підготує та проводить 10 аудиторних занять (табл. 1), серед яких можуть бути: семінарські; практичні; лекційні.

На період проходження практики аспіранти орієнтуються на проведення занять за тематикою дисертаційної роботи або зв'язок із можливістю подальшої викладацької діяльності.

Таблиця 1 – Аудиторна робота аспірантів

№	Дата	Час проведення	Кількість годин	Вид заняття	Група	Кількість студентів
Назва дисципліни:						
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						

9.						
10.						

Всього: 20 аудиторних годин

2. Рефлексія шляхів удосконалення педагогічної майстерної на підставі зворотнього зв'язку щодо якості проведення навчальних занять

Аспірант отримує зворотній зв'язок про якість проведених занять від керівника практики та присутніх на занятті НПП. На основі отриманої інформації аспірант робить висновок про свої сильні сторони та труднощі у проведенні занять й визначає можливі шляхи подальшого удосконалення педагогічної майстерної.

3. Відвідування лекційного заняття викладача ЗВО, аналіз змісту навчання, форм, методів викладання

Аспірант впродовж практики відвідує одне або декілька лекційних занять викладача ЗВО для того, щоб проаналізувати та перейняти педагогічний досвід.

4. Відвідування практичних (семінарських) занять викладачів ЗВО та/або колег-аспірантів, аналіз змісту навчання, форм, методів викладання

Аспірант впродовж практики відвідує практичні (семінарських) викладачів ЗВО та/або колег-аспірантів. Загалом - два відвідування практичних (семінарських) занять.

5. Розроблення, написання план-конспекту заняття

Розробка план-конспекту є важливим етапом підготовки до проведення лекційного, семінарського заняття. У процесі педагогічної практики аспірант проводить одне або декілька лекцій за власним вибором та з узгодженням із керівником практики. План-конспект надається, обговорюється та узгоджується з керівником практики до проведення лекції.

6. Розроблення та використання інноваційних форм і методів викладання

Аспіранти під час педагогічної практики розробляють та використовують методи та форми викладання, які будуть сприяти зацікавленості, активності здобувачів освіти та досягненню навчальних цілей заняття в тч за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, мультимедійних технологій, використання системи Microsoft Teams

7. Підготовка виступу у межах проведення науково-практичного заходу у закладі вищої освіти (конференцій, семінарів, кафедральних засідань тощо)

Важливою формою обміну науково-педагогічним досвідом є доповіді у межах проведення науково-практичних заходів у закладі вищої освіти. Під час проходження педагогічної практики аспіранти готують виступ по темі власної педагогічної та наукової діяльності.

8. Підготовка звіту та захист результатів педагогічної практики

Звіт про проходження педагогічної практики готується за всіма видами навчальної діяльності, які виконуються аспірантом під час практики.

Педагогічна практика складається з таких етапів:

1. Отримання календарно-тематичного плану проходження практики від керівника педагогічної практики.
2. Вибір дисципліни проведення та виду, форми проведення занять з узгодженням обраного напрямку дослідження, оцінка ступеня її розробки на початок проходження практики.
3. Вивчення фахових джерел з обраної теми дослідження, їх критичний аналіз.
4. Окреслення кола проблем, які потребують вирішення. Конкретизація теми дослідження, обґрунтування її актуальності.
5. Оформлення бібліографії з теми, обраної для дослідження.
6. Постановка цілі та конкретних завдань проведення занять, складання плану їх проведення з урахуванням обраного напрямку дослідження.
7. Вибір методів (методики) проведення занять, інноваційних форм.
8. Збір та обробка даних щодо оцінки якості проведених занять з зіставленням результатів проведення наукових досліджень..
9. Формулювання висновків та пропозицій як за проведеними заняттями, так і за результатами обраних науково-педагогічних напрямів дослідження.
10. Апробація основних результатів дослідження (опублікування наукової статті, тез, виступ на конференції тощо).

11. Оформлення додатка А, Б, В, згідно положення «Про педагогічну практику аспірантів», індивідуального плану (сторінка Г Педагогічна практика. План та обов'язки), звіту та відгуку про проходження педагогічної практики.

Тематика індивідуального завдання

Тематика педагогічної практики визначається з урахуванням місця проходження практики за згодою керівників від навчального закладу та місця проходження практики або представляються основні напрями індивідуального завдання.

1. Види аудиторних та навчально-методичних робіт, проведених здобувачем в рамках проходження педагогічної практики.
2. Шляхи удосконалення педагогічної майстерності щодо якості проведення навчальних занять.
3. Аналіз змісту навчання, форм, методів викладання відвідуваного лекційного заняття викладача ЗВО аспірантом.
4. Аналіз змісту навчання, форм, методів викладання відвідуваного практичного (семінарського) заняття викладачів ЗВО та/або колег-здобувачів, аспірантом.
5. Розроблення, написання план-конспекту заняття проведення практики, лекції
6. Використання інноваційних форм і методів викладання.
7. Підготовка виступу у межах проведення науково-практичного заходу у закладі вищої освіти (конференцій, семінарів, кафедральних засідань тощо).

Література та навчальні матеріали

1. Положення про аспірантуру, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 Од
https://drive.google.com/file/d/1GQXsfcP02WVErY2j6VQHjyhNh_xPsZgl/view
2. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти доктора філософії в аспірантурі, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 Од
https://drive.google.com/file/d/1TP1zmObzR1pymt-YjIT_alsOF8uloLW_/view
3. Положення про педагогічну практику аспірантів, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 Од
<https://drive.google.com/file/d/1E9egKbyZjmEjEwRS00HkahjFm0UNls-l/view>
4. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної ради України. 2019. №2657-VIII. 2661 – VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
6. Про Національну доктрину розвитку освіти. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
7. Чернікова Л. Ф. Розвиток освіти в сучасній Україні. Освітньо-правовий аспект. Київ, 2015. URL : <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92838/49-Chernikova.pdf?sequence=1>
8. Етичний кодекс ученого України. Документ v0002550-09 від 15.04.2009.
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>
9. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / заг. ред.: Н. Г. Сорокіна та ін. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
10. Основи наукових досліджень / Романовський О. Г., Черкашин А. І., Грень Л. М., Резнік С.М. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2022. 150 с.
11. Основи науково-психологічних досліджень : навч.-метод. посіб. / Автори : З. М. Адамська, І. П. Андрійчук, О. М. Воронкевич, Г. К. Радчук, С. В. Чопик, М. М. Шпак / ред. Г. К. Радчук. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 214 с.
12. Методика викладання у вищій школі: навчально-методичний посібник / уклад. Кірдан О. Л., Кірдан О. П., Умань: Візаві, 2021. 198 с.
13. Методика викладання у вищій школі : метод. рек. для здобув. другого (магістр.) освіт.-наук. рівня / [уклад.: В. А. Барабаш, С. П. Римар] ; М-во освіти і науки України, Центральнoукраїн. нац. техн. ун-т. – Кропивницький : ЦНТУ, 2023. – 60 с.

14. Стинська В. В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. В. Стинська. - Івано-Франківськ, 2022. - 180 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності здобувача та розподіл балів

По закінченні практики здобувачі звітують про виконання програми педагогічної практики.

Звіт із педагогічної практики здобувач вищої освіти захищає (з диференційованою оцінкою) в комісії, до складу якої входять гарант ОНП, керівник практики, науково-педагогічні працівники кафедри, що викладали дисципліни зі спеціальності 053 «Психологія», до яких були приєднані здобувачі, які самі проводили заняття. Комісія приймає диференційований залік після закінчення педагогічної практики та оформлення здобувачами доктора філософії звітів.

Залік за результатами проходження практики виставляється на підставі таких даних:

- оцінки результатів роботи, наданої в характеристиці керівника педагогічної практики;
- презентації здобувачами третього рівня вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;
- відповідей на запитання членів комісії із прийому заліку за практику.

У випадку незадовільної оцінки під час захисту результатів педагогічної практики начальник відділу аспірантури НТУ «ХПІ» і директор ННІ СГТ може дозволити здобувачу третього рівня вищої освіти повторний захист на підставі службової записки завідувача кафедри. Повторне складання диференційованого заліку допускається не більше одного разу.

Отримання оцінки «незадовільно» після перескладання є підставою для відрахування.

Здобувача вищої освіти, який не з'явився на практику без поважної причини, вважають таким, що одержав оцінку «незадовільно» та відраховують з Університету.

Розподіл балів для оцінювання

педагогічної

практики

здобувача

№ п/п	Завдання, виконані аспірантами	Бали
1	Проведення навчальних занять (2 бали за заняття)	30
2.	Шляхи удосконалення педагогічної майстерної на підставі зворотнього зв'язку щодо якості проведення навчальних занять	5
3.	Відвідування лекційного заняття викладача ЗВО, аналіз змісту навчання, форм, методів викладання	5
4.	Відвідування практичних (семінарських) занять викладачів ЗВО та/або колег-аспірантів, аналіз змісту навчання, форм, методів викладання	10
5.	Розроблення, написання план-конспекту заняття лекції	10
6.	Розроблення та використання інноваційних форм і методів викладання	10

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

8.	Підготовка виступу у межах проведення науково-практичного заходу у закладі вищої освіти (конференцій, семінарів, кафедральних засідань тощо).	10
9	Індивідуальна робота самостійна та (індивідуальне завдання)	10
10.	Підготовка звіту та захист результатів педагогічної практики	10
Загальна кількість балів		100

Норми академічної етики і доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, в тому числі під час відвідування бази практики. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, керівником практики, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту, відділу аспірантури.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

12.06.2024 р.

Завідувач кафедри
Ніна ПІДБУЦЬКА

12.06.2024 р.

Гарант ОНП
Ніна ПІДБУЦЬКА